

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2011-07-14
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
2739-11 E
Enhet 2:2

SÖKANDE

VA-Ingenjörerna Renare Vatten RV Aktiebolag, 556394-0187
Vretenvägen 13
171 54 Solna

Ombud: Advokaten Per-Ola Bergqvist
Foyen Advokatfirma Kommanditbolag
Box 7229
103 89 Stockholm

KONKURRENSVERKET	
2011-07-14	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

MOTPART

Vatten & Miljö i Väst AB, 556764-7606
Box 110
311 22 Falkenberg

Ombud: Advokaten Anna Ulfsdotter Forssell
Advokatfirman Delphi Kommanditbolag
Box 1432
111 84 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena
vatten, energi, transporter och posttjänster; förkortad LUF

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut upphör att gälla.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM****BAKGRUND**

Vatten & Miljö i Väst AB, nedan VIVAB, har genomfört en upphandling av ett nytt reningsverk i Ullared, Falkenbergs kommun. Enligt tilldelningsbeslutet den 27 februari 2011 har det aktuella kontraktet tilldelats AF Bygg Syd AB, nedan AF Bygg, bl.a. i konkurrens med VA-Ingenjörerna Renare Vatten RV Aktiefbolag, nedan VA-Ingenjörerna.

YRKANDEN M.M.*VA-Ingenjörerna*

VA-Ingenjörerna ansöker om överprövning och yrkar för det första att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse vidtagits på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska företas utan att AF Byggs anbud tas med.

För det andra yrkas att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse vidtagits på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska företas varvid den i AF Byggs anbud angivna optionen om 3 160 000 kr inte ska beaktas.

För det tredje yrkas att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse vidtagits på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska företas varvid VA-Ingenjörernas driftkostnader ska sättas ned med 56 000 kr per år och AF Byggs driftkostnader höjas med 28 000 kr per år.

För det fjärde yrkas att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse vidtagits på så sätt att en ny anbudsutvärdering ska företas varvid VA-Ingenjörerna ska tilldelas totalt tre poäng i kriterierna B1–B5 och B12 samt att AF Byggs mervärdespoäng ska reduceras med ett halvt poäng i kriteriet B6.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

VA-Ingenjörerna anför i huvudsak följande skäl.

Uteslutande av AF Bygg

VIVAB gick den 16 oktober 2010 ut med en upphandling, inom ramen för ett urvalsförfarande, om utbyggnad av ett reningsverk. Av "Inbjudan att lämna anbudsansökan" framgick att VIVAB utvärderar de inlämnade ansökningarna och väljer ut minst två och högst fyra företag som bjuds in att lämna anbud på projektet. VA-Ingenjörerna gav in en anbudsansökan inom stadgad tid. Därefter tillfrågades VA-Ingenjörerna om det hade något att erinra mot att VIVAB bjöd in fler än det i inbjudan angivna antalet företag. VA-Ingenjörerna meddelade att det inte hade något att erinra mot ytterligare inbjudningar. När tilldelningsbeskedet kom framgick att AF Bygg tilldelats kontraktet eftersom detta företag lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. I "PM angående granskning av anbudsansökningar" framgår att i kvalificeringsfasen placerade sig AF Bygg som nummer fem med 260 poäng av 300 möjliga. VIVAB har, i strid med föreskriften i inbjudan, bjudit in samtliga fem anbudssökande till anbudsgivningen. Agerandet att ändra på de givna förutsättningarna i inbjudan kan ifrågasättas utifrån principen om förutsebarhet och transparens. AF Bygg har därmed otillåtet särbehandlats och skulle rätteligen ha nekats att lämna in anbud. VA-Ingenjörernas medgivande ska endast betraktas som ett rent utslag av självbevarelsedrift. Att säga nej till en utökning skulle kunna ha medfört att bolaget uteslöt sig själva från vidare deltagande i upphandlingen, detta eftersom man vid den tidpunkten inte visste vilken anbudssökande utökningen avsåg.

I "Inbjudan att lämna anbudsansökan" framgick vidare att anbudsansökan ska, för att tas upp till prövning, innehålla vissa uppgifter. Av punkt tre framgick att följande skulle finnas med "Uppgifter om planerad arbetsorganisation inklusive underentreprenörer samt ansvariga arbetsledare, pro-

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

jektörer, processansvariga samt kvalitets- och miljöansvariga. CV för personal i ledande befattning ska lämnas." I VIVAB:s sammanställning anges avseende kvalitets- och miljöansvariga, även benämnt QM-ansvar, "ej angivet" för AF Bygg. AF Bygg har således inte lämnat uppgifter om vem som är kvalitets- och miljöansvarig och därmed inte heller lämnat något CV för denna, trots uttryckligt skall-krav därpå. VIVAB har således brutit mot likabehandlingsprincipen då de tagit upp AF Byggs anbudsansökan som var oren och rätteligen skulle ha förkastats av VIVAB.

VA-Ingenjörerna skulle, som nästkommande anbudsgivare efter anbudsutvärderingen, ha tilldelats kontraktet genom att AF Byggs anbudsansökan rätteligen skulle ha förkastats. VA-Ingenjörerna har därmed lidit skada. Det samma gäller om AF Bygg nekats att lämna anbud.

AF Byggs option

Av tilldelningsbeskedet framgår att VIVAB har dragit bort ett belopp om 3 160 000 kr från AF Byggs anbudssumma. Beloppet avser en option som anges i AF Byggs bilaga till anbudsformuläret. Optionen medför att angivna belopp avgår eftersom ett eftersedimenteringssteg kan utgå. Det framgår inte av förfrågningsunderlaget att det var tillåtet att lämna in sidoanbud på utförandet varvid moment som tydligt finns beskrivna i förfrågningsunderlaget kan frångås. Det är visserligen tillåtet att inom urvalsförfarande inge sidoanbud, men sidoanbud som avviker från föreskrivet utförande får dock inte prövas. Det ska framhållas att om eftersedimenteringen i AF Byggs utförande tas bort gäller garantierna endast om SVI är mindre än 80 milliliter per gram. Om detta inte kan uppfyllas krävs ett skivfilter, alltså en annan typ av eftersedimentering. Det innebär att om eftersedimenteringen tas bort klarar inte anbudet ställda krav i förfrågningsunderlaget och därmed kan sidoanbudet inte prövas.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

I förfrågningsunderlaget framgår att reningskravet ska uppfyllas efter reningsverket och innan poleringsdammarna. Enligt komplettering av AF Bygg framgår att dammarna är att uppfatta som en del av reningsverket i optionsalternativet. Detta strider alltså direkt mot förfrågningsunderlaget där det explicit anges att reningskravet ska uppfyllas innan dammarna och sidoanbudet skulle därmed inte ha prövats. Eftersom optionsalternativet accepteras av VIVAB synes detta krav har frånfallits. Ett ytterligare exempel på att optionsalternativet avviker från förfrågningsunderlaget är att för det fall dammarna ska anses vara en del av reningsverket så innebär det att förfrågningsunderlagets krav på dammar inte uppfylls vad det gäller volym och antal.

Att VIVAB frånräknat optionen från anbudet är ett brott mot principen om förutsebarhet och transparens. Hade optionen inte beaktats hade VA-Ingenjörerna placerat sig som nummer ett. Det är därmed uppenbart att VA-Ingenjörerna lidit skada av VIVAB:s agerande.

Beräkning av driftskostnader

I driftkostnadsutvärderingen har VIVAB gjort felaktiga antaganden och justeringar i förhållande till de uppgifter som anbudsgivarna angivit i sina anbud. Det framgår av tilldelningsbeskedet att beräkningen av kostnader skett med utgångspunkt från lämnade uppgifter i anbudet, men att värdenas rimlighet har kontrollerats och i något fall justerats för att jämförelsen ska bli mer relevant och baserad på samma förutsättningar. Det kan ifrågasättas om VIVAB har haft rätt att ägna sig åt nollställning av anbudets uppgifter utan att, i förfrågningsunderlaget, ange hur det ska ske.

I utvärderingen har VIVAB sänkt TS-halten för VA-Ingenjörerna till samma nivå som för AF Bygg. Därefter har VIVAB felaktigt justerat upp VA-Ingenjörernas slammängd utan att använda sig av de uppgifter som lämnats

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

i anbudet, vilket medfört ökade driftkostnader. VA-Ingenjörernas process infattar försedimentering, vilket medför att närmare hälften av slammet är av så kallat primärslam. Primärslam är betydligt enklare att koncentrera och avvattna än sekundärslam, vilket förekommer i AF Byggs process. VA-Ingenjörernas slam kan således koncentreras i högre utsträckning än vid den process som AF Bygg använder. Detta är välkänt i branschen och alltså för den konsult som bistått VIVAB vid utvärderingen. Den felaktigt utförda justeringen har medfört en ökad driftkostnad på 55 800 kr per år för VA-Ingenjörerna. Justeringen kan endast ha skett i syfte att favorisera AF Bygg.

Den beräknade slamproduktionen i AF Byggs anbud är i förhållande till andra anbudsgivare anmärkningsvärt låg och beräkningen är felaktigt utförd. I AF Byggs processbeskrivning framgår den formel som använts för beräkning av slamproduktionen. Om den används rätteligen uppnås en slamproduktion på 67,5 ton per år, vilket medför en högre polymerförbrukning och högre kostnader om 22 500 kr för transport samt slutbehandling.

Vidare anges i AF Byggs anbud en polymerdosering på 6 kg per ton TS. Den angivna polymerdoseringen ändras dock till endast 3 kg per ton TS i en komplettering, vilket även är den doseringen som senare används i anbudsvärderingen. Denna reducering medför att driftkostnaderna för AF Bygg reduceras med ungefär 6 000 kr per år.

VIVAB:s beräkning av driftskostnader är i strid med principerna om förutsebarhet, transparens och likabehandling. Med anledning av ovan angivna tre felaktigheter har AF Bygg fått ett poäng för mycket. När felen korrigeras och anbudsvärderingen görs om är VA-Ingenjörernas anbud det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**Tilldelning av mervärdespoäng för teknisk utformning

VA-Ingenjörerna har inte tilldelats några poäng för mervärden enligt B1-B12. Det är inte fråga om att angripa förutsebarheten och transparensen i förfrågningsunderlaget, utan rättelse ska ske av anbudsutvärderingen av dessa kriterier så att poängtilldelningen överensstämmer med principerna om förutsebarhet, transparens och likabehandling.

Det är anmärkningsvärt att VA-Ingenjörerna inte tilldelats något poäng för mervärden eftersom bolaget är en del av världens största företag inom vattenrening samt ett ledande bolag på den svenska marknaden inom vattenbehandling. VA-Ingenjörerna använder sig av en unik process som skulle innebära fördelar för VIVAB i förevarande projekt. Vid genomgång av anbuden kan konstateras att VIVAB valt att favorisera AF Byggs anbud vid poängtilldelningen och blundat för de mervärden som VA-Ingenjörernas anbud tillför. Särskilt graverande är den omständigheten att VA-Ingenjörerna vid upphandlingen behandlas annorlunda än vid en tidigare liknande upphandling, med samma typ av projekt, utvärderingsmodell, anbudsgivare och organisation.

I kriteriet B1, mekanisk reningsprocess, har AF Bygg tilldelats ett halvt mervärdespoäng baserat på parallella galler och dubbla sandfångsblåsmaskiner, vilket till sin kostnad vida understiger det värde som ett halvt poäng får vid anbudsutvärderingen. I VA-Ingenjörernas anbud återfinns ett mervärde i detta avseende i form av ett extra galler i bräddningskanalen, vilket innebär att om det första gallret är ut funktion så uppnås ändå en reningseffekt. Denna funktion saknas i AF Byggs anbud och skulle rätteligen ha renderat åtminstone ett halvt poäng. VIVAB har vidare helt valt att bortse från något som är ett uppenbart mervärde, nämligen att den av VA-Ingenjörerna offererade lösningen innehåller en försedimentering, något som inte återfinns i något av de andra anbuden och som utgör en viktig

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

komponent i reningsverk. Genom försedimentering reduceras spillvattnets innehåll av föroreningar, vilket skyddar och avlastar den biologiska processen. Rätteligen skulle detta ha renderat åtminstone ett halvt poäng.

I kriteriet B2, biologisk reningsprocess, har AF Bygg tilldelats ett mervärdespoäng för alla parallella linjer. I VA-Ingenjörernas förslag till processlösning är den biologiska behandlingen också uppdelad i två bassänger som drivs i serie. Möjlighet finns dock att vid låg belastning leda vattnet förbi den första bassängen och direkt vidare till den andra bassängen. Vidare innehåller den av VA-Ingenjörerna valda processen ett antal tydliga fördelar, något som helt har ignorerats vid utdelningen av mervärdespoäng. Fördelarna med processen är att den är mycket enkel att hantera, att kapaciteten enkelt kan utökas och att det inte finns risk för allvarliga slamutsläpp på grund av dåliga sedimenteringsegenskaper. Det finns således uppenbara mervärden med den av VA-Ingenjörerna offererade lösningen och rätteligen skulle dessa mervärden ha renderat ett halvt mervärdespoäng.

I kriteriet B3, fosforreningsprocess, fick VA-Ingenjörerna inget mervärdespoäng. Detta ter sig ytterst märkligt med tanke på att den process som offererats innebär en uppdelning mellan borttagande av fosfor vid den biologiska och kemiska behandlingen. Lösningen minskar risken för fosforbrist i den biologiska behandlingen betydligt. Det finns således två separata fosforreduktioner, något som saknas i AF Byggs lösning. Rätteligen skulle detta ha renderat ett halvt mervärdespoäng.

I kriteriet B4, dammanläggning, har AF Bygg tilldelats ett mervärdespoäng bland annat på den grunden att en del av dammanläggningen ingår som ett polariseringssteg, något som anges som ett klart mervärde. Dammnarna i VA-Ingenjörernas anbud har motsvarande funktion men får inget poäng. Rätteligen skulle detta mervärde i vart fall ha renderat en halv poäng för mervärde.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

I kriteriet B5, slamprocess, har AF Bygg tilldelats ett halvt mervärdespoäng bland annat på grund av parallella pumpar och att allt slam luftas med hög slamålder. VA-Ingenjörernas lösning använder sig också av parallella pumpar, en för varje behandlingslinje. Att hög slamålder ger mervärde är inget som anges i förfrågningsunderlaget och det kan med styrka ifrågasättas om det överhuvudtaget ger något mervärde för slamprocessen. Hög slamålder gör slammet svårare att avvattna och kräver en högre dos av polymerer. I det aktuella projektet borde det istället vara mer fördelaktigt med en låg slamålder och en större mängd primärslam, såsom VA-Ingenjörerna föreslagit. Dessa mervärden skulle rätteligen ha renderat åtminstone en halv poäng.

I kriteriet B6, tomtdisponering, har AF Bygg tilldelats ett halvt mervärdespoäng på grund av att ha utnyttjad tomten väl, med plats för framtida utbyggnader. AF Bygg använder dock i sitt förslag runda bassänger, vilket gör det komplicerat att etablera nya bassänger. I VA-Ingenjörernas förslag används rektangulära bassänger, något som underlättar såväl utbyggnad som rördragning. AF Bygg skulle rätteligen inte ha tilldelats ett halvt poäng för mervärde i detta kriterium.

I kriteriet B12, elanläggning, har AF Bygg fått ett mervärdespoäng bland annat på grund av uppbyggd säkerhet och funktionalitet mot omvärlden. VA-Ingenjörerna har inte fått något poäng. Skillnaden i poängsättning bygger på felaktiga antaganden och påståenden som saknar grund i verkligheten. VA-Ingenjörernas styrsystem kommunicerar fullständigt problemfritt mot befintliga system inom VIVAB. I styrsystemet finns en server som tillhandahåller alla information, larm, data, processinställningar etc. Styrsystemet är dessutom ett öppet system som kan hanteras av ett antal externa företag. Detta förslag skulle rätteligen ha renderat åtminstone ett halvt mervärdespoäng.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM***VIVAB*

VIVAB anser att ansökan om överprövning ska avslås och yrkar att förvaltningsrätten i domen ska upphäva det interimistiska beslutet. Som skäl anförs i huvudsak följande.

Uteslutande av AF Bygg

VIVAB har inte brutit mot några regler i LUF. VA-Ingenjörerna har därmed inte lidit någon skada. Samtliga anbudsansökningar och anbud har behandlats lika. Alla anbudssökande har informerats om utökningen av antalet anbudsgivare och därmed har VIVAB inte brutit mot principen om transparens. VA-Ingenjörerna angav dessutom på förfrågan att det inte hade något att erinra mot en utökning och valde, trots utökningen, att lämna ett anbud i upphandlingen. Det är först efter mottagandet av tilldelningsbeslutet som VA-Ingenjörerna ändrat sin uppfattning och anser att det var fel av VIVAB att tillåta fler anbudsgivare. Därutöver kan anges att det de facto endast inkom fyra anbud i upphandlingen och konkurrensen blev därmed den samma som angetts i inbjudan. VIVAB valde att utöka antalet för att försäkra sig om att få tillräcklig konkurrens i upphandlingen.

Avseende QM-ansvaret har det har skett ett misstag i "Promemorian angående granskning av anbudsansökningar" och det har felaktigt angetts att uppgift om QM-ansvar inte fanns angiven i den vinnande anbudsansökan. QM-ansvar var angivet i anbudsansökan i form av namnet på kvalitets- och miljöchef. Det förelåg alltså ingen brist i AF Byggs anbudsansökan, utan det rörde sig om en felskrivning som numera har rättats. Vad gäller QM-ansvar är det inte en sådan ledande befattning för vilken CV krävs. Personer med ledande befattning är till exempel projektledare, byggansvariga och processansvariga. Kvalitets- och miljöansvarig är en stödjande befattning och CV är därför inte ett krav. Det vinnande anbudet uppfyller således

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

alla skall-krav i upphandlingen och det saknas grund för ingripande. VIVAB har således inte antagit en ansökan som inte har uppfyllt alla obligatoriska krav och därmed inte handlat i strid mot likabehandlingsprincipen.

AF Byggs option

VIVAB bestrider att AF Bygg har fått inkomma med ett otillåtet sidoanbud, sidoanbud får inges i urvalsförfaranden. AF Bygg har i en bilaga till sitt anbud angett att processer motsvarande 3 160 000 kr kan utgå utan att det påverkar den obligatoriska kvalitén i uppdraget som formulerats i förfrågningsunderlaget. En separat kompletterande eftersedimentering har inte efterfrågats i upphandlingen som en obligatorisk del. VIVAB har därför, i enlighet med förfrågningsunderlaget, räknat bort priset för denna eftersedimentering och utvärderat anbudet utifrån ordinarie utförande.

Vad gäller resultatgarantier vid reningsverksutformning utan eftersedimentering har det klarlagts att skall-kraven även här blir gällande och att det är AF Byggs ansvar att tillse att SVI är mindre än 80 milliliter per gram. För att säkra utsläppskraven har anläggningen ett särskilt poleringssteg i form av en sedimenteringsdamm. VIVAB har givetvis försäkrat sig om att AF Byggs lösning uppfyller alla krav på teknisk prestanda och funktion som VIVAB är i behov av i upphandlingen.

Det är korrekt som VA-Ingenjörerna angett att det framgår av förfrågningsunderlaget att reningsresultatet ska uppfyllas innan poleringsdammarna som anordnas efter reningsverket. Det stämmer även att de villkorade utsläppsvärdena ska uppfyllas före poleringsdammarna. Anledningen till detta är att dammarna även kommer att tillföras dagvatten från reningsverkets hårdgjorda ytor liksom eventuellt annat dräneringsvatten inom reningsverksområdet. Därtill är det korrekt att dammarna enligt förfråg-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

ningsunderlaget ska omfatta tre seriekopplade dammar med en yta på minst 2 000 kvadratmeter. AF Bygg uppfyller samtliga krav.

Det förslag som AF Bygg lämnat innebär att den första dammen delas upp i två enheter där den första deldammen ingår som en del i reningsverket, medan den andra dammen tillhör poleringsdammarna. Mät- och provtagningsstationen för utgående vatten anordnas efter den första deldammen. I upphandlingen har inte ställts något krav på att offererad lösning endast ska innehålla en damm. Det finns således inget förbud mot att använda en damm som extra slutsteg i form av en sedimentationsdamm så länge som dammen är tät, den går att tömma, inget annat vatten än avloppsvatten tillförs dammen och de efterföljande poleringsdammarna uppfyller kravet på antal dammar respektive erforderlig yta. AF Byggs lösning frångår inte förfrågningsunderlagets krav utan är ett bra och innovativt förslag.

Beräkning av driftkostnader

Upphandlingen är genomförd som ett urvalsförfarande, i vilket förhandlingar är tillåtna så länge de sker enligt de grundläggande principerna. Driftkostnadsberäkningen har utförts helt i enlighet med förfrågningsunderlaget och på basis av driftkostnadsunderlag presenterade av de olika anbudsgivarna. Nollställning av priser som skett i förevarande fall är att likställa med förhandling och har skett på samma villkor för alla för att jämförbara anbud och därmed ha möjlighet att göra en rättvis anbudsutvärdering. Detta är anledningen till att VIVAB har justerat TS-halten i VA-Ingenjörernas anbud. Justeringen har skett på ett proportionerligt och matematiskt korrekt sätt utan utrymme för godtycklighet.

AF Byggs driftkostnader är inte felräknade utan beräkningarna har gjorts utifrån lång erfarenhet av drift av reningsverk. Framförallt är den beräk-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

ning som VA-Ingenjörerna hänvisar till inaktuell och har ersatts med nya beräkningar utifrån den komplettering som gjordes under anbudstiden.

Anledningen till att AF Byggs polymerdosering ändrades till 3 kg per ton TS var att bolaget hade garanterat en slamkoncentrering inom ett visst intervall. VIVAB valde att göra beräkningar utifrån det högsta offererade värdet, alltså 3 kg per ton TS, för att AF Bygg inte skulle få en otillbörlig konkurrensfördel. AF Bygg har inte fått ändra sitt anbud avseende polymerdoseringen. Det som anges i kompletteringsskrivelsen är endast en bekräftelse på det som redan står i bolagets ursprungliga anbud.

Tilldelning av mervärdespoäng för teknisk utformning

Innehållet i AFB.52 i de administrativa föreskrifterna har ersatts av texten i AFB.52 i den kompletteringspromemoria som upprättades och lämnades till anbudssökanden den 14 april 2010. Av denna promemoria framgår tydligt vad som räknas som ett mervärde och hur detta mervärde bedöms i utvärderingen, dessa principer har följts rakt igenom. Att VA-Ingenjörerna inte tilldelats några poäng beror inte på något agerade i strid med grundläggande principer i LUF. Det är ett resultat från en korrekt genomförd utvärdering, där VA-Ingenjörernas anbud inte gav några mervärden.

Förfrågningsunderlagets utformning av utvärderingskriterierna, vilket justerades i en kompletteringspromemoria, var tydlig och förutsebar. Anbudet har utvärderats i enlighet med dessa kriterier och det borde inte råda någon tvekan om att utvärderingen skett helt i enlighet med LUF. Det som har varit avgörande i utvärderingen är givetvis vilka mervärden anbudsgivaren kan erbjuda utifrån VIVAB:s önskemål och behov. Att VA-Ingenjörerna är ett stort företag i branschen har ingen betydelse för utvärderingen. De mervärden som är av betydelse är sådana som är mervärden

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

för VIVAB, alldeles oavsett hur stora mervärden de olika anbudsgivarna anser att de kan erbjuda utifrån sin egen bedömning.

Att göra en jämförelse med en tidigare genomförd upphandling är utan relevans. Det är långt ifrån självklart att en anbudsgivare kan förvänta sig samma utvärderingspoäng i olika upphandlingar eftersom varje upphandling har sina specifika förutsättningar och konkurrens anbudsgivarna emellan.

Den detaljargumentation som VA-Ingenjörerna för om poängtilldelningen för ett antal specifika utvärderingskriterier rör teknisk information. Det är för anbudsvärderingen irrelevant vad VA-Ingenjörerna självt anser innebära mervärde i upphandlingen. Det är de faktorer ställts upp i förfrågningsunderlaget som avgör poängtilldelningen. Det är den upphandlande enheten som fritt avgör vad den ska köpa och hur förfrågningsunderlaget ska utformas samt vad som utgör mervärde. Den enda begränsningen som ställs upp är de grundläggande principerna, vilket är ostridigt att förfrågningsunderlaget uppfyller. Poängtilldelningen har vid utvärderingen av anbuderna skett i enlighet med principerna om transparens och likabehandling.

Förvaltningsrätten har den 11 mars 2011 beslutat att upphandlingen inte får avslutas innan rätten slutligen har prövat frågan om dess laglighet eller annars beslutat i saken.

DOMSKÄL

Gällande bestämmelser m.m.

Enligt 1 kap. 24 § LUF ska upphandlande enheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

på ett öppet sätt. Vid upphandlingsförfarandet ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 16 kap. 5 § LUF ska rätten, om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i LUF och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Det som förvaltningsrätten har att pröva är huruvida VIVAB har brutit mot de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LUF och om detta har medfört att VA-Ingenjörerna lidit skada eller kan komma att lida skada. VIVAB har vid upphandlingen använt sig av ett urvalsförfarande.

Den första frågan i målet är huruvida AF Byggs anbud ska tas med vid utvärderingen. VA-Ingenjörerna har åberopat att VIVAB frångått vad som stadgats om antalet anbudssökande, vilket har inneburit att AF Bygg har kunnat lämna det vinnande anbudet. Det är riktigt att en utökning har skett men VIVAB har dessförinnan informerat och gett samtliga anbudssökande tillfälle att komma in med synpunkter på utökningen. Förfrågan har skett för att bredda underlaget och öka konkurrensen. VIVAB:s agerande har därmed inte skett i strid med grundläggande principer och regler i LUF och har inte heller inneburit någon favorisering eller diskriminering.

Den andra av VA-Ingenjörerna åberopade grunden är att AF Bygg inte uppfyller alla skall-krav i sin anbudsansökan. I "Inbjudan att lämna anbudsansökan" finns ett krav på att ansökan ska innehålla uppgifter om planerad arbetsorganisation inkl. underentreprenörer samt ansvariga arbetsle-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

dare, projektörer, processansvariga samt kvalitets- och miljöansvariga. CV för personal i ledande befattning ska dessutom lämnas. AF Bygg har i sitt anbud angett en person som ska vara kvalitets- och miljöansvarig och har därmed uppfyllt kravet. Att det tidigare felaktigt angetts att uppgift saknades har förklarats med att det enbart var fråga om en felskrivning, vilket inte finns skäl att ifrågasätta. Skall-kravet kan inte ges en så vidsträckt tolkning att det rymmer ett krav på att lämna CV för alla ovan uppräknade befattningar, däribland kvalitets- och miljöansvariga. CV krävs enbart för personal i ledande befattning och det finns inget som pekar ut kvalitets- och miljöansvarig som en sådan kvalificerad befattning utan den får anses som en bland flera underfunktioner som i och för sig alla är nödvändiga för projektets genomförande.

Nästa fråga är huruvida VIVAB hade rätt att beakta den av AF Bygg angivna option där eftersedimenteringssteget utesluts. Det är ostridigt att det är tillåtet att ge in sidoanbud vid urvalsförfaranden. Det finns heller inget skall-krav på ett eftersedimenteringssteg och det avgörande är således huruvida AF Byggs lösning, även utan eftersedimenteringssteget, uppfyller alla uppställda skall-krav i upphandlingen. Enligt VA-Ingenjörerna uppfyller anbudet, i det fall optionen beaktas, inte uppställda krav i förfrågningsunderlaget vad gäller reningskravet, och reningsverkets samt dammarnas utformning, antal och storlek.

Av förfrågningsunderlaget framgår att reningsresultatet ska ha uppnåtts efter reningsverket men innan poleringsdammarna och att det mellan reningsverket och utloppsledningen ska etableras poleringsdammar med en yta av minst 2 000 kvadratmeter.

Enligt AF Byggs anbud kommer poleringsdammarna att bestå av tre seriekopplade dammar. Bolaget har dock valt att dela upp den första dammen i två enheter, varav den första delen ska ingå i reningsverket och den andra

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

delen ska ingå i poleringsdammarna. Uppdelningen strider enligt förvaltningsrättens mening inte mot något krav på utformningen av poleringsdammarna. Mätning av utgående vatten ska enligt AF Byggs anbud ske efter reningsverket men före efterföljande dammar. Att den första dammen delas upp medför visserligen en teknisk men ingen funktionell skillnad då mät- och provtagningsstation anordnas efter den första deldammen, alltså innan poleringsdammarna. Det finns därmed inte heller något som strider mot kravet att reningsresultat ska vara uppfyllt innan poleringsdammarna. Att AF Bygg valt att till viss del använda total dammvolymer till ett reningssteg, ingående i reningsverket, kan inte heller anses strida mot kravet på dammarnas totala storlek. Av AF Byggs komplettering framgår att dammarna är väl tilltagna i storlek och att totalytan vida överstiger det uppställda kravet. Det finns därmed inget som visar att skall-kravet för dammarnas storlek inte uppfylls genom AF Byggs lösning även utan eftersedimenteringssteget. Det finns inte heller i övrigt något som visar att AF Byggs tekniska lösningar inte uppfyller ställda krav.

Härefter har förvaltningsrätten att ta ställning till om kostnadsberäkningarna är utförda i enlighet med LUF. För slammängden framgår inte annat än att VIVAB, vid anbudsutvärderingen, har utfört en justering i syfte att få jämförbara enheter och rättvisande resultat. Alla anbud har behandlats på samma sätt och det har inte inneburit att någon av leverantörerna har gynnats eller missgynnats. Förfarandet kan därmed inte anses strida mot principerna i LUF. När det gäller slamproduktionen har VA-Ingenjörerna inte närmare angett på vilket sätt beräkningen i AF Byggs anbud är felaktig och det finns därmed inte skäl att ifrågasätta denna. Beträffande den polymerdosering som använts i utvärderingen kan konstateras att den är lägre än vad som angavs i AF Byggs ursprungliga anbud. Den dosering som använts motsvarar istället vad som angavs i AF Byggs komplettering, vilken gavs in efter anbudstidens utgång. Det framgår inte varför VIVAB har valt att använda denna förändrade polymermängd vid utvärderingen men skill-

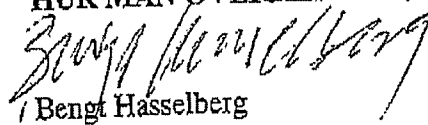
**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2**DOM**

naden i driftskostnad blir ändå så pass liten att den slutgiltiga poängtilldelningen för totala kostnader inte ändras. VA-Ingenjörerna har därmed inte visat att det har lidit eller kan komma att lida skada.

Avslutningsvis ska ställning tas till utvärderingen av den tekniska utformningen. VA-Ingenjörerna har i den delen sagt att fråga inte är om att angripa förutsebarheten och transparensen av mervärdeskriterierna i förfrågningsunderlaget utan att VA-Ingenjörerna enbart yrkar på rättelse av själva poängtilldelningen. Det får därmed anses ostridigt att förfrågningsunderlaget, inklusive komplettering, i den del det avser tekniska mervärden, fyller ställda krav inom upphandlingen. Vad förvaltningsrätten har att pröva är således endast huruvida poängtilldelningen har gått till på ett sätt som är förenligt med LUF och de grundläggande principerna. Det är den upphandlade enhetens sak att avgöra vad som utgör mervärden i upphandlingen. Av det som framkommit i målet om respektive lösnings tekniska utformning framgår inte att poängtilldelningen skulle ha skett på ett oriktigt sätt och att VA-Ingenjörerna egentligen skulle vara berättigad till mervärdespoäng eller att AF Byggs mervärdespoäng skulle reduceras. Det är således inte visat att VIVAB i poängtilldelningsförfarandet har agerat i strid med LUF eller de grundläggande principerna.

Sammanfattningsvis har VIVAB inte, på det sätt som VA-Ingenjörerna anfört, brutit mot principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i LUF som har medfört att VA-Ingenjörerna har lidit eller kan komma att lida skada. Ansökan ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV3109/1B LOU)

Bengt Hasselberg

Rådman

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Karin Paulsson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU